

**Про впровадження елементів дуальної форми освіти
та формуванні сучасних компетентностей при підготовці та
перепідготовці фахівців з професій сфери послуг**

У Дніпропетровській області в системі професійної освіти навчають майже 140 робітничим професіям, 29 це професії сфери послуг, яким навчають у 42 закладах освіти.

Згідно Наказу МОН від 20.08.2019 № 1132У в Україні це 84 ЗП(ПТ)О, що впроваджують дуальне навчання за професіями: Агент з постачання, Перукар (перукар-модельєр), Манікюрник, Швачка, Кравець, Закрійник, Флорист, Кухар, Кондитер, Офіціант, Бармен, Пекар, Майстер ресторанного обслуговування, Продавець продовольчих товарів, Продавець не продовольчих товарів, Касир торговельного залу, Касир квитковий, Агент з організації туризму.

У Дніпропетровській області – це 3 ЗП(ПТ)О що впроваджують елементи дуальної форми навчання, в яких навчають за професіями сфери послуг (швейне виробництво, ресторанний сервіс) - Кравець, Закрійник, Швачка, Кухар:

- Дніпровський центр професійної освіти
- Вище професійне училище № 55 м. Дніпро
- Криворізький навчально-виробничий центр.

Навчально-методичним центром, згідно стандартів, узгоджено робочі навчальні плани на підготовку кваліфікованих робітників, в яких зазначено обсяги та компетентності, які здобувачі освіти отримують на підприємстві:

ВПУ № 55 – Кравець - Поясні вироби (спідниці, брюки);

ДЦПО - Кравець - Виготовлення виробів на підкладці; Кухар - Приготування супів; Приготування страв з риби, морепродуктів; Приготування страв з м'яса, птиці, субпродуктів;

КНВЦ - Швачка - Всі шви на виробках різноманітного асортименту.

Після комплектування навчальних груп з визначених професій кваліфікованих робітників відбулось укладення 3-х сторонніх договорів (заклад освіти, здобувач освіти, підприємство):

ВПУ № 55 – Кравець - 18 здобувачів освіти - ТОВ «Файна Мода України»;

ДЦПО - Кравець – 5 здобувачів освіти - ТОВ «Файна Мода України» і 21 здобувач освіти - Ательє міста Дніпра; Кухар – 26 здобувачів освіти розподілено між підприємствами ресторанного сервісу;

КНВЦ – Швачка – 25 здобувачів освіти - ФОП Фабрика Текстиля «Міротекс».

Протягом навчального періоду методичною службою велась робота по поширенню дуальної системи освіти:

Методичною службою організовано відбір професій, закладів освіти, соціальних партнерів на впровадження у професійну підготовку кваліфікованих робітничих кадрів елементів дуальної форми навчання на 2019-2020 навчальний рік:

- оголошено закладам освіти про можливість участі у проєкті;
- запропоновано до участі в такій роботі підприємств регіону, що відповідають умовам дуальної освіти (професійна підготовка всієї групи учнів, а не її частини);
- проаналізовано наявні ліцензії закладів освіти та визначено професії, за якими можливе впровадження елементів дуальної форми здобуття освіти;
- розроблено та надано учасникам процесу дуального навчання «Методичні матеріали по впровадженню концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти», що включають нормативну базу, дорожню карту, державні стандарти, освітні програми та приклади оформлення договорів;
- методистами здійснювалися методичні виїзди до ЗП(ПТ)О та на підприємства, надавалися практичні поради, методичні матеріали, консультування;
- погоджено робочі навчальні плани із інтеграцією елементів дуального навчання з урахуванням потреб роботодавців при впровадженні елементів дуальної освіти;
- проводився системний аналіз процесу, вивчались проблеми, за результатами яких визначалися шляхи їх вирішення та надавалися рекомендації;
- проведено круглий стіл з учасниками процесу упровадження елементів дуальної форми здобуття освіти де визначались спільні заходи соціальних партнерів для вирішення проблемних питань;
- регулярно проводилися засідання робочих груп з впровадження елементів дуальної форми здобуття освіти у професійну підготовку кваліфікованих робітників;
- за результатами аналізу ходу впровадження елементів ДФЗО, анкетування учасників процесу ДФЗО склалися звіти та направлялися до МОН;
- на сайті НМЦ ПТО у Дніпропетровській області та ЗП(ПТ)О (за рекомендаціями НМЦ ПТО) створено та працюють сторінки «Дуальна освіта»;
- висвітлення результатів впровадження елементів ДФЗО у засобах масової інформації (статті, телебачення, радіо, преса, мережа internet).

Проблеми що виникли в процесі впровадження концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти:

- Мала кількість закладів освіти та переліку професій по впровадженню концепції дуальної форми освіти в області (в порівнянні з Україною).
- Не завжди підприємства охоче йдуть на угоди навчання за дуальною системою, так як не мають державних податкових пільг та преференцій, за

підготовку кваліфікованих робітників (наприклад, як у Німеччині).

- Мабуть, як наслідок цього, підприємства не мають можливості матеріального стимулювання робітників-наставників за якісну підготовку здобувачів освіти, по набуттю ними професійних компетентностей.

- Не завжди зміст освітньої програми співпадає з видами робіт, які здійснюються на підприємстві, бо залежить від таких чинників, як: асортимент швейних виробів на фабриці, перелік надання послуг в ательє, меню закладів громадського харчування.

- На підприємствах інколи немає можливості закріпити наставника з числа кращих працівників виробництва (висококваліфікованих робітників), як вимагає дуальна система в ідеалі. Тому що робітники більше зацікавлені в виготовленні продукції і отриманні вищої заробітної плати за виконану роботу.

- Не у всіх робітників-наставників підприємств є відповідна освіта і не кожний робітник-наставник може донести правильно навчальну інформацію до здобувача освіти, хоча може бути найкращим працівником підприємства.

- Інколи дрібний розподіл здобувачів освіти між підприємствами, і майстри виробничого навчання не завжди мають можливість знаходитись постійно поруч зі здобувачами освіти на виробництві.

- Нажаль підприємствами не здійснювалась передача безоплатно необхідного устаткування, обладнання, машин, механізмів, транспортних засобів, інструментів, інвентаря закладам освіти.

- Не забезпечено роботодавцем здобувачів освіти спеціальним робочим одягом, взуттям та іншими індивідуальними засобами захисту.

- Підприємства-партнери (роботодавці) не охоче беруть участь у професійній орієнтації молоді на робітничі професії.

- Не всі здобувачі освіти повнолітні.

Подальші перспективи та наміри Навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області:

- налагодити контакт з НМЦ ПТО України, що мають досвід роботи з підприємствами та ЗП(ПТ)О по впровадженню дуальної освіти;

- організувати міжобласні вебінари, за участю закладів освіти та НМЦ ПТО України які мають досвід впровадження елементів дуальної форми навчання за професіями сфери послуг;

- сприяти розширенню мережі ЗП(ПТ)О та професій по впровадженню дуального навчання;

- продовжувати вести методичний супровід, надавати методичну допомогу по впровадженню концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти учасникам освітнього процесу (пошук та пропозиції підприємств-соціальних партнерів, розробка та надання методичних матеріалів);

- напрацювати матеріали (цикл програм) та організувати дистанційне навчання наставників процесу дуального навчання від виробництва;

- проведення цільового індивідуального консультування відповідальних

осіб підприємств;

- продовжувати практику організації та проведення круглих столів за участю роботодавців по обговоренню питань концепції запровадження елементів дуальної системи навчання;

- здійснювати моніторинг запровадження елементів дуальної форми освіти та формуванні сучасних компетентностей при підготовці та перепідготовці фахівців з професій сфери послуг;

- висвітлювати на сайті НМЦ ПТО та в ЗМІ хід запровадження елементів дуальної форми здобуття освіти.